

Voorkom hittestress bij kalveren en droogstaande koeien

Hittestress treft niet alleen lacterende koeien. Ook kalveren en droogstaande dieren ondervinden negatieve gevolgen. Hittestress heeft bij kalveren en droogstaande dieren immers een belangrijke impact op hun latere productie. Het demonstratieproject *Eerste Hulp bij Hittestress Koe* focust op praktische tips voor rundveehouders bij hittestress. In dit artikel vatten we kort enkele belangrijke aandachtspunten samen.

Evi Canniere, Inagro

Kalveren

Huisvesting. Kleine kalveren zijn heel gevoelig voor hoge temperaturen. Een aangepaste huisvesting is een must. Bij huisvesting in iglo's kan de opening in de zomer best naar het noordoosten gericht worden zodat de zon niet rechtstreeks de iglo's kan binnen schijnen. Beter nog is om ze in de schaduw te plaatsen of onder een afdak. Ook de materiaalkwaliteit van de iglo's is van groot belang. Het materiaal mag niet lichtdoorlatend zijn, want dan zal de temperatuur binnenin veel sneller

oplopen. Let hier zeker op als je iglo's aankoopt die buiten moeten staan.

Lucht. Voldoende luchtcirculatie tussen de iglo's is ook nodig om overtollige warmte af te voeren. Bovendien heeft dit ook een positief effect op het aantal vliegen. Deze houden niet van circulerende lucht. Plaats de iglo's daarom, zeker in de zomer, op voldoende afstand uit elkaar, bijvoorbeeld 1 meter.

Vliegenbestrijding. Vliegen kunnen heel wat hinder bezorgen en brengen ook ziektes over. Een vliegenpopulatie groeit snel

en in warme periodes gaat het zelfs nog sneller. Het is in die omstandigheden aangewezen om heel regelmatig uit te mesten om zo een aangroei van vliegen te vermijden. Verwijder ook voerresten één tot twee keer per dag en houd plaatsen waar vliegeneieren zich kunnen opstapelen proper. Maak gebruik van verschillende bestrijdingsmiddelen om ze in verschillende stadia aan te pakken en onder controle te houden.

Daarnaast is zoals hierboven vermeld voldoende luchtcirculatie niet alleen goed om warmte af te voeren, maar ook om opstapeling van vliegen te vermijden. Zet hiervoor eventueel een ventilator in, maar richt deze niet rechtstreeks op hele jonge kalveren.

Voeding. Kalveren halen al hun energie uit melk. Melk met een hoog aandeel melkpoeder levert zo veel energie aan het kalf waardoor het goed kan groeien. Let er echter op dat in de warmste periodes de con-

concentratie niet te hoog is. Als er geen bijkomstig drinkwater wordt voorzien, beperk je het aandeel melkpoeder beter tot maximaal 150 g/liter om uitdroging te voorkomen. Bij watervoorziening vanaf de geboorte ad lib, zoals aangewezen is, vormt er zich geen risico op uitdroging.

Bij de oudere kalveren is het van belang om het voer (krachtvoer, ruwvoer) minstens dagelijks te verversen om broei en dus verlies aan smakelijkheid en voederwaarde te voorkomen.

Water. Water verstrekken aan kalveren vanaf de eerste levensdagen is essentieel voor een goede ontwikkeling, maar nog belangrijker in periodes van hitte. Voorzie steeds proper drinkwater van goede kwaliteit. Verstrek over de middag eventueel nog wat bijkomend water met elektrolyten via de melkemma's.

Stress. Vermijd stressvolle handelingen zoals onthoornen, verhuizen ... tijdens de warmste uren van de dag. Scheer eventueel ook de kalveren als ze zweten zodat ze hun warmte vlotter kwijt kunnen.

Biest. Zoals steeds blijft biestmanagement een zeer belangrijk aandachtspunt.

In warme periodes zijn kalveren nog gevoeliger voor infecties. Geef kalveren tijdig voldoende biest van goede kwaliteit (22 brix of meer). Liefst 4 liter binnen de zes uur.

Controle. Controleer verschillende keren per dag de kalveren en grijp in als ze symptomen van hittestress vertonen. Verhuis de kalveren eventueel naar koelere plaatsen en/of koel ze af met bijvoorbeeld een natte handdoek die afwisselend wel en niet op het kalf wordt gelegd.

Niet-lacterende dieren

Ondanks het feit dat droogstaande koeien geen melk produceren, zijn ze toch zeer gevoelig voor hittestress. Dit kan verregaande gevolgen hebben voor de volgende lactatie (onder andere meer transitieproblemen, lagere productie ...), maar ook een negatieve impact hebben op het ongebooren kalf. Studies hebben aangetoond dat kalveren geboren uit moeders die hittestress onderzonden later minder melk produceren. Onthoud ook dat koeien al vanaf 20 °C hittestress kunnen ondervinden!

Afkoeling. Het gebruik van ventilatoren

bij droogstaande koeien is zeker aangeraden in warme periodes. Voorzie deze in de eerste plaats boven de ligruimtes omdat liggende dieren minder gemakkelijk hun warmte kwijt kunnen. Overweeg indien mogelijk ook bijkomende afkoelingsmethodes met water bij extreme hitte.

Huisvesting en weidegang. Zorg bij droogstaande dieren die op stro gehouden worden dat de stal regelmatig wordt uitgemest. Zo vermijd je dat ze op een 'broeiende' mesthoop liggen. Maak hier gebruik van om telkens de vliegen te bestrijden. Strooi zeker ook dagelijks bij. Voor dieren die op de weide gaan, voorzie je best schuil- of schaduwplekken in de warmste periodes. Eventueel kunnen de dieren dan ook binnen gehouden worden en pas terug naar buiten als het koeler wordt.

Drinkwater. Dit is een zeer belangrijk aandachtspunt. Voorzie meerdere drinkpunten per groep zodat 'ranglagere' koeien ook steeds kunnen drinken. Best zijn deze voorzien van stromend water van goede kwaliteit zodat de koeien vlot grote hoeveelheden kunnen opnemen. Voor drinkbakken is 10 cm drinklengte per koe de norm. Het aangewezen debiet is 10-15 liter per minuut. Dit kan je gemakkelijk zelf testen door het water gedurende een minuut in een emmer op te vangen. Ook bij weidegang voorzie je best meerdere drinkpunten.

Voeding. Voer de koeien bij voorkeur dagelijks en liefst 's avonds zodat het voeder minder kan broeien aan het voederhek. Verwijder steeds de voerresten van de vorige dag. Controleer de opname want voldoende drogestofopname is zeer belangrijk om transitieproblemen te voorkomen en biest van goede kwaliteit te hebben. ■

© FOTOS INAGRO

Voorzie steeds proper drinkwater van goede kwaliteit.

Ook bij weidegang voorzie je best meerdere drinkpunten.